

TỪ BÀI HỌC CHIẾN THẮNG ĐIỆN BIÊN PHỦ, VẬN DỤNG VÀO XÂY DỰNG QUÂN ĐỘI: TINH, GỌN, MẠNH, BẢO VỆ TỔ QUỐC TRONG TÌNH HÌNH MỚI

✍️Thượng tá Nguyễn Quang Trung
Viện Chiến lược Quốc phòng, Bộ Quốc phòng

● **TÓM TẮT:** 70 năm đã trôi qua, Chiến thắng lịch sử Điện Biên Phủ đã đi vào lịch sử dân tộc Việt Nam như một Bạch Đằng, một Chi Lăng, một Đống Đa của thế kỷ XX và đi vào lịch sử thế giới như một mốc son chói lọi, đánh dấu sự sụp đổ của chủ nghĩa thực dân cũ; trở thành biểu tượng của sự kế thừa, phát huy truyền thống lịch sử vẻ vang của dân tộc. Chiến thắng Điện Biên Phủ - Bài học kinh nghiệm quý khắc ghi nét độc đáo, sáng tạo về nghệ thuật tác chiến trong chiến tranh nhân dân giải phóng dân tộc; cần vận dụng sáng tạo trong xây dựng Quân đội tinh, gọn, mạnh, đáp ứng yêu cầu bảo vệ Tổ quốc trong tình hình mới.

● **Từ khóa:** bài học, chiến thắng Điện Biên Phủ, vận dụng, xây dựng quân đội, tinh - gọn - mạnh, bảo vệ Tổ quốc, tình hình mới.

● **ABSTRACT:** 70 years have passed, the historic victory of Dien Bien Phu has entered the history of the Vietnamese nation as a Bach Dang, a Chi Lang, a Dong Da of the 20th century and entered the history of the world as a brilliant milestone, marking the collapse of old colonialism; becoming a symbol of the inheritance and promotion of the glorious historical tradition of the nation. The victory of Dien Bien Phu - Valuable lessons of experience record the unique and creative features of the art of warfare in the people's war for national liberation; need to be creatively applied in building a lean, compact, strong army to meet the requirements of protecting the Fatherland in the new situation.

● **Keywords:** lesson, victory of Dien Bien Phu, application, building the army, lean - compact - strong, protecting the Fatherland, new situation.

Ngày nhận bài: 04/10/2024 Ngày bình duyệt: 15/10/2024 Ngày duyệt đăng: 25/10/2024

Bước vào Thu - Đông năm 1953, để cứu vãn tình thế, thực dân Pháp cho ra đời kế hoạch Nava; đây là nỗ lực cao nhất của thực dân Pháp và can thiệp Mỹ; nhằm tăng binh lực và chi phí chiến tranh, với mục tiêu trong vòng 18 tháng sẽ tiêu diệt phần lớn bộ đội chủ lực của ta,

kiểm soát lãnh thổ Việt Nam và bình định cả Nam Đông Dương. Về phía ta, để giữ vững thế chủ động chiến lược, Bộ Chính trị đã quyết định mở cuộc tiến công chiến lược, với phương châm: Tích cực, chủ động, cơ động, linh hoạt, tiêu diệt sinh lực địch, củng cố lực lượng ta, đẩy mạnh chiến tranh du kích, buộc

địch phải phân tán lực lượng. Khi phát hiện hướng tiến công chiến lược của ta vào Tây Bắc, Lai Châu và Thượng Lào, bộ chỉ huy quân viễn chinh Pháp đã cho quân ồ ạt nhảy dù, chiếm Điện Biên Phủ và tăng cường lực lượng, xây dựng nơi đây thành tập đoàn cứ điểm mạnh nhất Đông Dương, “một pháo đài không thể công phá”, nhằm thu hút, tiêu diệt bộ đội chủ lực của ta.

Trước tình hình đó, ngày 06/12/1953, Bộ Chính trị họp, quyết định mở Chiến dịch Điện Biên Phủ, thông qua phương án tác chiến, thành lập Đảng ủy Mặt trận và Bộ Chỉ huy Chiến dịch do Đại tướng Võ Nguyên Giáp làm Tổng Tư lệnh kiêm Bí thư Đảng ủy. Cả nước tập trung sức mạnh cho mặt trận Điện Biên Phủ, với tinh thần “Tất cả cho tiền tuyến, tất cả để chiến thắng”. Các đơn vị bộ đội chủ lực nhanh chóng tập kết, ngày đêm bạt rừng, xẻ núi, mở đường, kéo pháo, xây dựng trận địa, sẵn sàng tiến công địch. Hàng vạn dân công, thanh niên xung phong bắt chập bom đạn, hướng về Điện Biên, bảo đảm hậu cần phục vụ Chiến dịch.

Nhằm đối phó với khả năng phòng ngự vững chắc của địch, Đảng ủy, Bộ Chỉ huy Chiến dịch quyết định thay đổi phương châm tác chiến từ “đánh nhanh, giải quyết nhanh” sang “đánh chắc, tiến chắc”. Đây là quyết định đúng đắn, nhưng trong quá trình thực hiện quân và dân ta gặp không ít khó khăn. Với tinh thần quả cảm, không quản ngại hy sinh, gian khổ, “kéo pháo vào lại kéo pháo ra”, quân và dân ta luôn chủ động, sáng tạo, tìm mọi cách vượt qua thử thách, khó khăn, hoàn thành xuất sắc nhiệm vụ.

Chiến thắng Điện Biên Phủ là một “cái mốc chói lọi bằng vàng”, một sự kiện trọng đại, một trong những chiến công vang dội nhất trong lịch sử đấu tranh chống giặc ngoại xâm của dân tộc ta. Đây là thắng lợi của nghệ thuật chiến tranh nhân dân, toàn dân, toàn diện, dưới sự lãnh đạo của Đảng và Chủ tịch Hồ Chí Minh; thể hiện sinh động ý chí quật cường, bản lĩnh, trí tuệ và sức mạnh vô song của dân tộc Việt Nam. Chiến thắng này đã giáng đòn quyết định, tạo bước ngoặt lịch sử làm thay đổi cục diện chiến trường, đập tan ý chí xâm lược, buộc thực dân Pháp phải ký Hiệp định Giơ-ne-vơ về kết thúc chiến tranh,

lập lại hòa bình ở Đông Dương. Thắng lợi của Chiến dịch Điện Biên Phủ đã làm tăng thêm niềm tự hào dân tộc, niềm tin tuyệt đối vào sự lãnh đạo của Đảng, ý chí và sức mạnh chiến đấu của Quân đội ta; đồng thời cổ vũ toàn Đảng, toàn dân, toàn quân một lòng, một dạ chiến đấu dưới lá cờ vẻ vang của Đảng, vì nền độc lập, tự do của Tổ quốc, vì hạnh phúc của nhân dân.

Có nhiều bài học được rút ra từ sự kiện lịch sử quan trọng này, song bài học được đặt lên hàng đầu là sự lãnh đạo, chỉ đạo đúng đắn sáng tạo của Đảng và Chủ tịch Hồ Chí Minh trong cuộc kháng chiến toàn dân, toàn diện, dựa vào sức mình là chính; xây dựng lực lượng vũ trang nhân dân vững mạnh, làm nòng cốt cho toàn dân đánh giặc; kết hợp chặt chẽ giữa chiến tranh du kích với chiến tranh chính quy; giữa tiến công quân sự, với truyền truyền vận động, binh địch vận với sự nổi dậy của quần chúng... Quân đội ta đã trưởng thành vượt bậc về tư tưởng chính trị, lực lượng, tổ chức chỉ huy, trình độ tác chiến, trang, thiết bị quân sự, kỷ luật chiến trường; vượt qua khó khăn, thử thách, mưu trí, sáng tạo, dũng cảm hy sinh, lập nhiều chiến công trên khắp các chiến trường; nhất là trong chiến dịch Điện Biên Phủ. Bài học về Chiến thắng Điện Biên Phủ vẫn còn nguyên giá trị cả về lý luận và thực tiễn, nhất là trong xây dựng Quân đội vững mạnh toàn diện, không ngừng nâng cao chất lượng tổng hợp, sức mạnh chiến đấu, bảo vệ vững chắc Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa trong tình hình mới.

Những năm tới, dự báo tình hình thế giới và khu vực còn có nhiều diễn biến mới phức tạp, khó đoán định. “Khu vực châu Á-Thái Bình Dương, trong đó Đông Nam Á có vị trí chiến lược ngày càng quan trọng, là khu vực cạnh tranh gay gắt giữa các cường quốc, tiềm ẩn nhiều bất ổn. Đảng ta chỉ rõ: Phải không ngừng chăm lo: “Củng cố quốc phòng, an ninh, bảo vệ vững chắc Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa là nhiệm vụ trọng yếu, thường xuyên của Đảng, Nhà nước, hệ thống chính trị và toàn dân, trong đó Quân đội nhân dân và Công an nhân dân là nòng cốt”⁽¹⁾. Vận dụng có hiệu quả bài học kinh nghiệm của Chiến thắng Điện Biên Phủ vào xây dựng Quân đội vững mạnh toàn diện, nâng cao

chất lượng tổng hợp, sức mạnh chiến đấu bảo vệ Tổ quốc trong tình hình mới. Để thực hiện điều đó, cần quán triệt, thực hiện tốt một số nội dung, giải pháp sau:

Một là, *tăng cường sự lãnh đạo của Đảng, xây dựng Quân đội nhân dân cách mạng, chính quy, tinh nhuệ, từng bước hiện đại*. Trong Chiến dịch Điện Biên Phủ một trong những nhân tố quan trọng góp phần làm nên chiến thắng mang tầm vóc thời đại là Đảng ta đã lãnh đạo, chỉ đạo xây dựng Quân đội thật sự vững mạnh toàn diện, tuyệt đối trung thành với Đảng, Tổ quốc và nhân dân; sẵn sàng chiến đấu, hy sinh, đánh thắng mọi kẻ thù xâm lược. Vì thế, khi bước vào Chiến dịch, cán bộ, chiến sĩ quân đội luôn thể hiện rõ bản chất giai cấp, mục tiêu, lý tưởng chiến đấu, với ý chí quyết chiến, quyết thắng cao độ, tinh thần chịu đựng gian khổ hy sinh, nỗ lực phấn đấu, hoàn thành xuất sắc nhiệm vụ mà Trung ương Đảng, Bác Hồ và nhân dân giao phó.

Để phát huy bài học đó trong giai đoạn hiện nay, phải tăng cường sự lãnh đạo tuyệt đối, trực tiếp về mọi mặt của Đảng, xây dựng Quân đội vững mạnh toàn diện, nâng cao chất lượng tổng hợp, sức mạnh chiến đấu, tuyệt đối trung thành với Đảng, Tổ quốc và nhân dân, sẵn sàng chiến đấu, hy sinh, đánh bại mọi kẻ thù xâm lược. Theo đó, cấp ủy, cán bộ chủ trì các cấp cần tích cực nghiên cứu, nắm vững chủ trương, đường lối, cơ chế, phương hướng xây dựng Quân đội của Đảng; xây dựng tổ chức đảng các cấp vững mạnh về chính trị, tư tưởng, tổ chức và đạo đức, gắn với xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện, các tổ chức quần chúng vững mạnh xuất sắc; chăm lo xây dựng đội ngũ cán bộ, đảng viên, nhất là cán bộ cấp chiến lược vững mạnh về phẩm chất chính trị, đạo đức, lối sống, năng lực thực tiễn, phong cách lãnh đạo, ngang tầm yêu cầu, nhiệm vụ.

Toàn quân cần chú trọng thực hiện tốt công tác đảng, công tác chính trị, giữ vững trận địa tư tưởng của Đảng trong Quân đội; phát huy nhân tố chính trị, tinh thần, củng cố niềm tin, ý chí tự lực, tự cường, quyết tâm phấn đấu, vượt mọi khó khăn, hoàn thành tốt nhiệm vụ của cán bộ, chiến sĩ; nâng cao hiệu quả công tác dân vận trong tình hình mới, củng cố mối quan

hệ đoàn kết quân - dân, tích cực giúp đỡ nhân dân xóa đói, giảm nghèo, phòng, chống, khắc phục hậu quả thiên tai, cứu hộ - cứu nạn; phát huy sức mạnh của nhân dân trong xây dựng thể trận, tiềm lực quân sự, quốc phòng, hậu phương Quân đội vững mạnh. Triển khai thực hiện có hiệu quả Nghị quyết Hội nghị Trung ương 4 (khóa XII, XIII) *“Về tăng cường xây dựng, chỉnh đốn Đảng; ngăn chặn, đẩy lùi sự suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, những biểu hiện “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” trong nội bộ”*, gắn với đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh; phát huy vai trò nêu gương của cán bộ, đảng viên, nhất là đội ngũ cán bộ chủ trì các cấp, về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống.

Tích cực đổi mới nội dung, đa dạng hóa hình thức, phương pháp giáo dục chính trị, tư tưởng; kết hợp chặt chẽ giữa giáo dục, nâng cao nhận thức với hướng dẫn hành động; tập trung xây dựng hình ảnh “Bộ đội Cụ Hồ” trong thời kỳ mới, với những nét đặc trưng, tiêu biểu về phẩm chất chính trị, đạo đức, văn hóa, tính tổ chức, kỷ luật, tri thức, sức khỏe và trình độ quân sự. Cùng với đẩy mạnh tuyên truyền, giáo dục, cần làm rõ bản chất, âm mưu, thủ đoạn mới của các thế lực thù địch, nâng cao nhận thức về đối tác, đối tượng của cách mạng Việt Nam, đường lối, nghệ thuật quân sự của Đảng; đề cao tinh thần cảnh giác, kiên quyết đấu tranh làm thất bại âm mưu, thủ đoạn chống phá của các thế lực thù địch nhằm thực hiện “diễn biến hòa bình, thúc đẩy “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” nội bộ, “phi chính trị hóa”, “dân sự hóa” Quân đội,...

Hai là, *làm tốt công tác nghiên cứu, đánh giá tình hình, dự báo chiến lược, sẵn sàng chiến đấu để bảo vệ vững chắc Tổ quốc trong mọi tình huống*. Một trong những nguyên nhân giành thắng lợi trong Chiến dịch Điện Biên Phủ là bộ đội ta luôn nắm chắc, làm chủ tình hình, chủ động về mặt chiến lược, điều chỉnh phương châm tác chiến kịp thời, bố trí lực lượng phù hợp. Tiếp thu kinh nghiệm đó, các cơ quan tham mưu chiến lược cần chủ động phối hợp chặt chẽ với các lực lượng triển khai đồng bộ các biện pháp nhằm nắm chắc âm mưu, thủ đoạn hoạt động chống phá của các thế lực thù địch, dự báo chính xác

tình hình quốc tế, khu vực và trong nước, cùng những động thái mới và xu hướng phát triển, biến động của tình hình quốc phòng, an ninh trên thế giới. Kịp thời tham mưu, đề xuất với Đảng, Nhà nước những đối sách để xử lý đúng đắn các tình huống chiến lược; chủ động ngăn ngừa, phát hiện sớm và triệt tiêu các nhân tố bất lợi, không để bị động, bất ngờ, nhất là trên địa bàn chiến lược, trọng điểm, trên không và trên biển, góp phần bảo vệ vững chắc Tổ quốc từ sớm, từ xa.

Thắng lợi của Chiến dịch Điện Biên Phủ đánh dấu bước phát triển vượt bậc về nghệ thuật quân sự của Quân đội ta. Đó là nghệ thuật quân sự của toàn dân đánh giặc, kết hợp chặt chẽ quân sự với chính trị, tác chiến với binh vận, tiêu diệt địch với phát động quần chúng giành quyền làm chủ; phối hợp chặt chẽ tác chiến của ba thứ quân, của các binh chủng, quân chủng, đánh du kích và đánh tập trung, đánh nhỏ, đánh vừa và đánh lớn. Vận dụng kinh nghiệm đó vào tình hình hiện nay, toàn quân cần tích cực nghiên cứu, vận dụng nghệ thuật quân sự phù hợp với yêu cầu tác chiến mới, bảo đảm luôn chủ động trong các tình huống chiến lược.

Ba là, *tạo chuyển biến mạnh mẽ về tổ chức, biên chế, huấn luyện, đào tạo; trình độ chính quy, chấp hành kỷ luật, pháp luật của bộ đội*. Sức mạnh của bộ đội ta trong Chiến dịch Điện Biên Phủ là sức mạnh tổng hợp của nhiều yếu tố, trong đó có biên chế, tổ chức phù hợp, linh hoạt, chất lượng huấn luyện cao và kỷ luật chiến trường nghiêm khắc. Bài học đó đến nay vẫn còn giá trị thực tiễn, cần được vận dụng vào xây dựng Quân đội trong tình hình mới. Toàn quân cần quán triệt, thực hiện nghiêm túc chủ trương, đường lối, cơ chế, phương hướng xây dựng Quân đội của Đảng, Nhà nước, Quân ủy Trung ương, Bộ Quốc phòng, nhất là Kết luận số 16-KL/TW, ngày 07-7-2017, của Bộ Chính trị, “Về tổ chức Quân đội nhân dân Việt Nam đến năm 2021” và những năm tiếp theo; Nghị quyết số 606-NQ/QUTW, ngày 16-6-2018, của Quân ủy Trung ương, “Về lãnh đạo thực hiện tổ chức Quân đội nhân dân Việt Nam đến năm 2021”; Quyết định số 2574/QĐ-BQP, ngày 30-6-2018, của Bộ trưởng Bộ Quốc phòng, về “Phê duyệt Kế hoạch triển khai thực hiện Nghị quyết số 606-

NQ/QUTW về tổ chức Quân đội nhân dân Việt Nam đến năm 2021” và những năm tiếp theo, nhằm xây dựng Quân đội tinh, gọn, mạnh, có cơ cấu tổ chức hợp lý, chất lượng tổng hợp, sức mạnh chiến đấu ngày càng cao, đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ bảo vệ Tổ quốc trong tình hình mới.

Bốn là, *nâng cao hiệu quả công tác hội nhập quốc tế và đối ngoại quốc phòng, góp phần bảo vệ vững chắc Tổ quốc từ sớm, từ xa*. Thắng lợi của Chiến dịch Điện Biên Phủ là sức mạnh tổng hợp của nhiều nhân tố, trong đó có sự chi viện, ủng hộ, giúp đỡ to lớn của các nước xã hội chủ nghĩa anh em, bạn bè quốc tế, phong trào đấu tranh vì hòa bình của nhân dân tiến bộ trên toàn thế giới và cả nhân dân Pháp; đặc biệt là tình đoàn kết, kề vai sát cánh, liên minh chiến đấu, cùng chung chiến hào chống thực dân Pháp xâm lược của quân đội và nhân dân ba nước Đông Dương. Phát huy bài học đó trong thời đại mới, cần giải quyết tốt các mối quan hệ quốc tế theo tinh thần “thêm bạn, bớt thù”, bảo đảm cho quan hệ quốc phòng thực sự là một trụ cột trong quan hệ quốc tế.

Ngày nay, trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc bảo vệ Tổ quốc, Quân đội phải thực hiện tốt việc bảo đảm vũ khí, trang bị cho các đơn vị làm nhiệm vụ huấn luyện, sẵn sàng chiến đấu, theo hướng hiện đại hóa ở cả ba phương thức: cải tiến, khôi phục; chế tạo, sản xuất trong nước và mua sắm trang bị vũ khí hiện đại, vũ khí công nghệ cao,...

70 năm đã trôi qua, nhưng những kinh nghiệm, bài học từ Chiến thắng Điện Biên Phủ vẫn còn nguyên giá trị, là cơ sở thực tiễn để chúng ta vận dụng vào xây dựng Quân đội, củng cố quốc phòng, bảo vệ Tổ quốc trong tình hình mới. việc phát huy bài học Chiến thắng Điện Biên Phủ sẽ mang lại hiệu quả thiết thực trong xây dựng Quân đội nhân dân vững mạnh toàn diện, không ngừng nâng cao chất lượng tổng hợp, sức mạnh chiến đấu, hoàn thành xuất sắc mọi nhiệm vụ mà Đảng, Nhà nước và Nhân dân giao phó./.

(1) Đảng Cộng sản Việt Nam, Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII, Nxb CTQG-ST, Hà Nội 2021, tr.156.